

آشنایی با معماری جهان

دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان(خوارسگان) - آموزشکده دخترانه سما



تمدن یونان



قلمرو تمدن یونان

شبه جزیره بالکان در جنوب اروپا قرار دارد که قسمت بزرگی از آن در دریای مدیترانه پیش رفته و در همین قسمت کشور یونان قرار گرفته است. بخش اعظم این شبه جزیره را کوه ها صخره ای پر شیب فرا گرفته که تنها در میان جلگه هایی که وسط این کوه ها قرار دارند، اراضی حاصلخیزی جهت کشاورزی وجود دارد.

وضعیت طبیعی و جغرافیایی موجب شده که در بخش های مختلف یونان، دولت شهر های کوچک مستقل تشکیل گردند که شرایط خاص طبیعی، یعنی از یک سو به دریا و از سوی دیگر کوهستان های صعب العبور مانع از آن بودند، که این دولت شهرها مورد تهاجم قرار گیرند.

«پلیس ها» با «دولت شهرها» تداوم تمدن یونان در واقع تولد آغاز گردید.



تمدن یونان

سه عنصر ثابت در تمدن یونان:

- انسان
- طبیعت
- عقل



شیوه های هنری یونان



الف - دوره هندسی، با آثار هنری پیش از ارکائیک اطلاق می گردد که در واقع بر روی سطوح ظروف سفالی از طرح های منظم هندسی استفاده می کردند.

ب - هنر دوره ارکائیک (کهن) ۴۸۰-۶۳۰ ق.م (مرحله شرق گرایی)

ج - هنر دوره کلاسیک ۴۸۰-۳۳۰ ق.م

د - هنر دوره هلنیستیک ۲۷-۳۳۰ ق.م



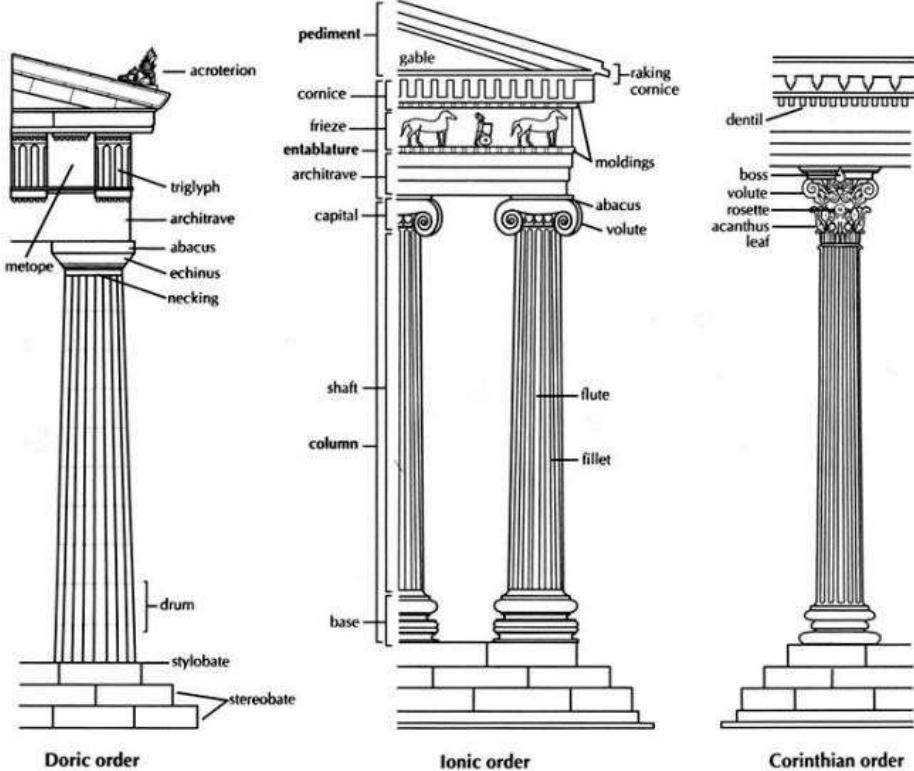
شیوه های معماری یونان



- شیوه دوریک
- شیوه ایونیک (ایونیا)ی
- شیوه کرنتی

شیوه های معماری یونانی برای هدف خاصی به کار میرفتند و بر اساس جزئیات و تناسب های اجزاء از یکدیگر متمایزند.

در هر سه سبک توجه خاصی به نمای خارجی می شده است.



شیوه دوریک

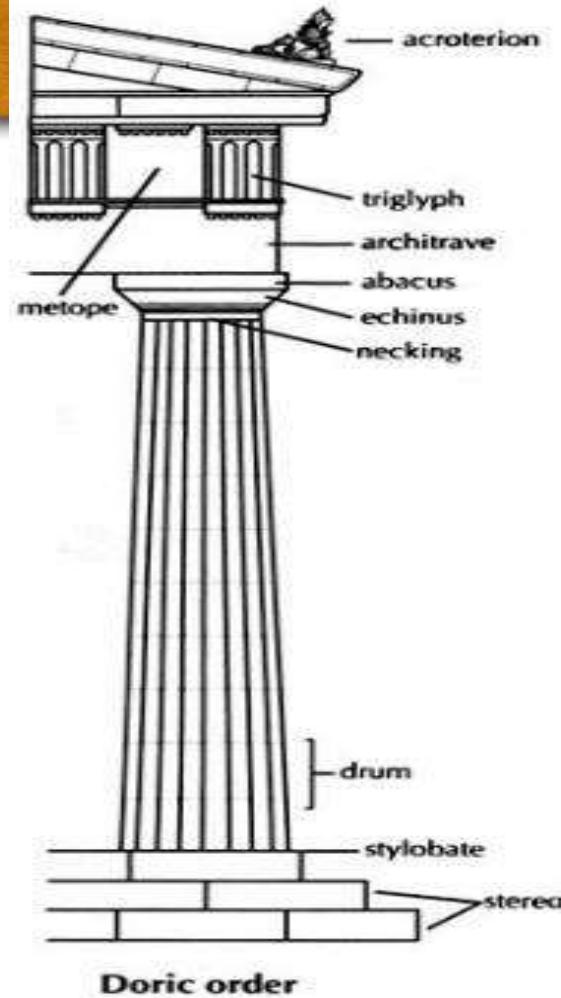
اصلی ترین شیوه معماری یونان است. زیرا هم قدیمی تر و هم مشخص تر از سایر شیوه های یونانی است.

- ستون دوریک مشتمل بر بدنه ستون از قاعده دایره بروخوردار است، و از پایین به بالا از قطر دایره کاسته می شود.

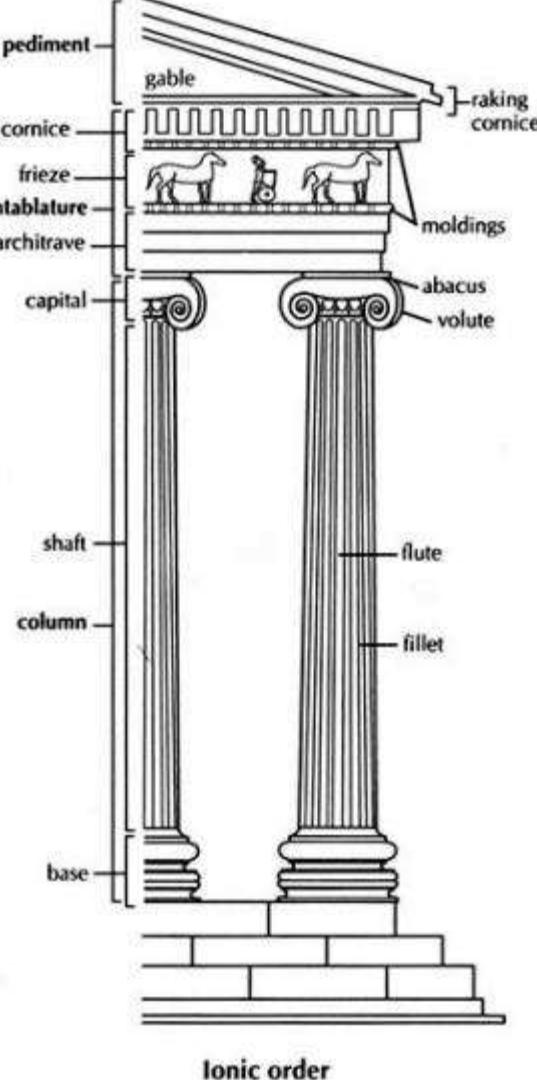
- تزیینات: « قاشقی ها » سطح بدنه ستون با شیارهای کم عمق عمودی مزین شده است.

- ساخت بنا از سنگ هایی تراشیده شده که بدون ملات بر روی هم قرار گرفته اند.

- نسبت ارتفاع به قاعده در ستون دوریک در آغاز $\frac{4}{1}$ بوده است. ولی در دوره کلاسیک این نسبت به پنج و یک دوم و پنج و سه چهارم می رسد، در دوره هلنی نسبت $\frac{7}{1}$ به $\frac{1}{1}$ می شود.



شیوه یونیک



این شیوه معماری به سرزمین ایونیا واقع در ساحل آسیای صغیر (ترکیه) منسوب بوده

کمتر از شیوه دوریک صلابت و استواری و رسمیت دارد.

ویژگی:

- ستون باریک و بلند با سر ستونی پیچ خورده (حلزونی شکل)

- نسبت ارتفاع به قاعده ستون ۹ به ۱ است و ۱۰ به ۱ یعنی نسبت به ستون دوریک بلندتر است

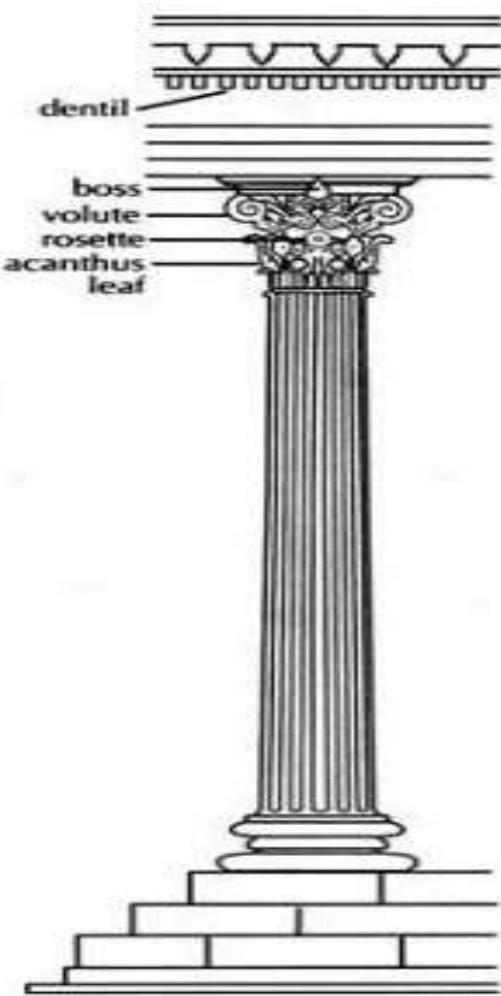
- تعداد شیارهای بدنه ستون ۲۴ عدد

- ستون سنگی بر روی پایه ستون دایره شکلی از سنگ یکپارچه تراشیده و دارای فرورفتگی هایی نیز می باشد که بر روی پایه ستون قرار می گیرد.



شیوه کرنتی (قرانتی)

- برای نخستین بار در داخل معابد استفاده گردید.
- اوج گسترش این شیوه در معماری از حدود سال ۳۰۰ ق.م به بعد است که در ستون های بیرونی ساختمان ها مورد استفاده قرار گرفته است.
- ویژگی:
- سر ستونی به شکل کاسه زنگ رو به بالا با آرایش برگ کنگری به گرد آن است.
- بدنه ستون کرنتی از بدنه ستون دوریک باریک تر و بلندتر است. ولی قطر آن، مانند بدنه ستون ایونیک از روی پایه ستون به یک میزان بالا میرود. معبدی که به این شیوه ساخته شده، معبد زئوس در شهر آتن است.



Corinthian order



بناهای بربطیق دوره هنر عماری یونان

نام بنا	دوره	شیوه
معبد هرا «قدیمی‌ترین معبد - در المپ»	کهن	دوریک
معبد آپولو	کهن	دوریک کهن
باسیلیکای پستوم	کهن	دوریک کهن
گنجخانه سیفونسیها «دارای ستون ییکره»	کهن	ایونیک
معبد آرتمیس	کهن	ایونیک
معبد آپولون	کهن	
معبد آفیا	کهن	
معبد زئوس ^۱	کلاسیک	دوریک
اکروبليس		
۱- معبد پارتون	کلاسیک	دوریک «اتاق باکره = ایونیک»
۲- دروازه پروپالایا		ایونیک
۳- معبد آتنا		ایونیک
۴- معبد آرختنوم		
معبد آپولون	هلنی	ایونیک
معبد زئوس	هلنی	ایونیک
تئاتر اپیداروس	هلنی	کلاسیک



نکات

- عوامل طبیعی و طبیعت خاص یونان در شکل گیری آثار معماری و سایر هنرها نقش اساسی و تعیین کننده‌ای داشت.
- میسنسی‌ها ساکنان اصلی یونان بودند.
- تداوم شهر یونان با تولد «دولت شهر‌ها» یا «پلیس‌ها» آغاز گردید.
- پیکره سازی یونان فقط مختص پیکرتراشی جدای از معماری نیست، بلکه بخش عظیمی از پیکرتراشی این دوره جزو تزئین ساختمان معابد است، که به صورت نقش بر جسته استفاده شده است.
- معماری مسکونی یونان درونگرا است.
- «آگورا» میدان عمومی شهر در یونان باستان



نکات

- تولوس: بناهای دایره ای شکل یونان
- ادئون: بناهای کوچکی برای برگزاری مراسم و مسابقات و محافل ادبی در یونان با پلان دایره ای یا مستطیل (چهارگوش)
- کاریاتید: ستون پیکره
- مقصوره(نائوس): معبدی با پلان مستطیل. مرکز آن، بخش اصلی معبد، اتاق مستطیل شکل قرار داشت، که محل نگه داری تندیس الهه بود.
- پریستیلیون: ستون های گردآگرد مقصوره (یک ردیف)/ دو ردیف : معبد آرتمیس «افسوس»
- فیدیاس: معمار آکروپلیس «وزیر هنر» در دوره کلاسیک
- قدیمیترین تئاتر یونان در آکروپل یونان است.



نکات



دوره کلاسیک، عصر ثبات و شکوفایی تمدن و هنر یونانی



عصر کلاسیک = دوره پیکره سازی و معماری

۱. پروستیل: معبد با رواقی در جلو (پیش‌ستونی) / ۴۰۵ و ۶۰۷ و ۸۰۸ ستونی

مشخصه و نامگذاری معابد

۲. آنتی پروستیل: معبد با رواقی در عقب (پس‌ستونی)

با تشکر از توجه شما عزیزان

